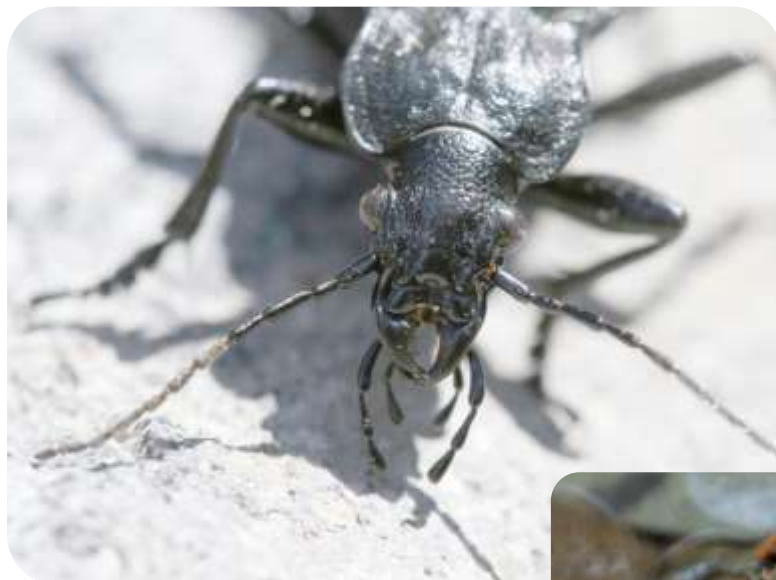
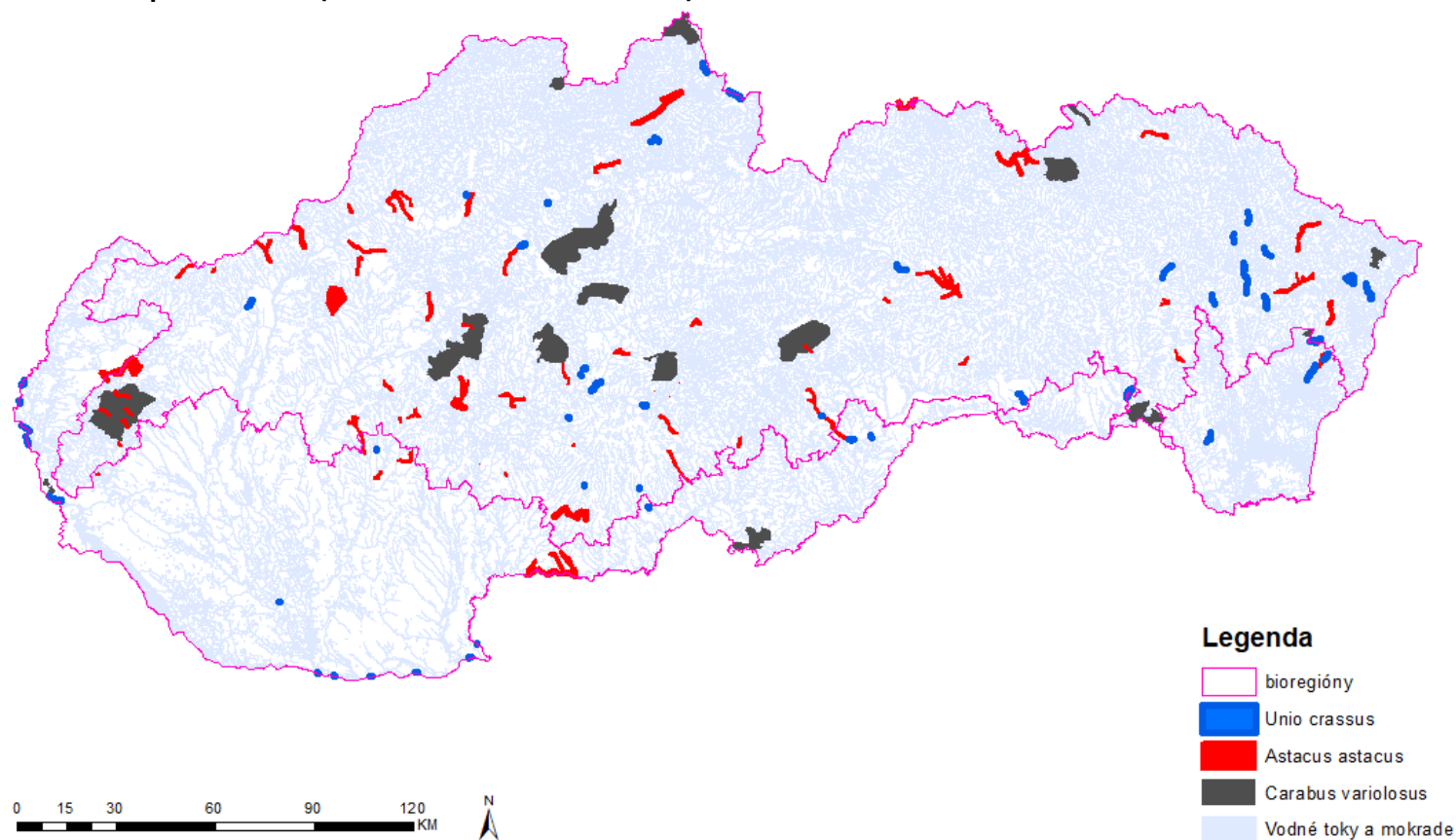

Vývoj a trendy bezstavovcov v súvislosti s identifikovanými rizikami a
stavom lokalít a záznamami
o vplyve zmeny klímy, podľa údajov z monitoringu

Mgr. Ján Černecký, PhD.
Štátna ochrana prírody SR

Korýtko riečne (*Unio crassus*) – 48 monitorovacích lokalít
Rak riečny (*Astacus astacus*) – 60 monitorovacích lokalít
Bystruška potočná (*Carabus variolosus*) – 17 monitorovacích lokalít

Systematicky realizovaný od roku 2013

Počet záznamov:

Unio crassus – 255 terénnych návštev

Astacus astacus – 141 terénnych návštev

Carabus variolosus – 120 terénnych návštev

Vzťah údajov monitoringu k ohrozeniam týkajúcich sa už prejavujúcich sa dôsledkov klimatickej zmeny

Priame ohrozenia v podobe už zaznamenaného vysušovania, nedostatku zrážok alebo extrémnych záplav:

Carabus variolosus – 34 záznamov (28 %)

Astacus astacus – 7 záznamov (5 %)

Unio crassus – 28 záznamov (11 %)

Čo komentovali experti počas monitoringu vo vzťahu ku klimatickej zmene

15.5. 2021 Hermanovský potok - Negatívny výsledok kontroly na TML (nízka hladina vody).

22.8.2015 Ruská Volová - V čase monitoringu bol potok takmer celý vyschnutý. Úsek bol kontrolovaný aj v nižšej časti taktiež s negatívnym výsledkom. Príliš kamenisté dno bez nánosov.

25.8.2018 Detviansky potok - V porovnaní s minulým obdobím došlo k miernemu úbytku populácie, počty jedincov sú nižšie, je možné, že aj v dôsledku extrémneho sucha v minulom roku.

21.8.2017 potok Tisovník - Počas monitoringu veľmi nízky stav vody. Vysoký stav sukcesie. Ostala len zbytková mláka pod mostom

31.8.2013 Choča – Čerešňový potok - TML bola v čase prieskumu ovplyvnená suchom a nedostatkom zrážok. Prúd v toku bol veľmi pomalý, miestami voda stála, zapáchala.

17.6.2022 Milič - Druhá návšteva za účelom kontroly zemných živoľných pascí. Z dôvodu pretrvávajúceho sucha a deficitu zrážok väčšina drobných vodných tokov (stružiek) vyschla. Vodu majú len väčšie potoky

16.9.2015 Bohdanovce, rieka Olšava - nízky stav vody

23.8.2015 Kazimírsky potok - V čase monitoringu potok takmer celý vyschnutý.

22.8.2015 Stakčinska Roztoka - V čase monitoringu veľmi nízky stav vody.

29.4.2019 Drienovecký potok - Negatívny výsledok celej kontroly. Viac ako polovica TML je vyschnutá.

28.5.2019 Zemplínsky Branč,- Vysychanie potoka, hustý porast pálky a trste. Recentné jedince nájdené vo vybágrovanom sedimente. Na lokalite zaznamenaný aj invázny druh *Sinanodonta woodiana* (2 ks recentný).

28.8.2015 Potok Chlmec - V čase monitoringu úplne vyschnutie potoka.

9.4..2015 Bačkovská dolina - Tok môže vysychať resp. fragmentovať do systému izolovaných mlák.

8.8.2013, potok Poltárica - Potok v r. 2012 vyschol a veľké množstvo rakov bolo z vyschnutej lokality prenesené do lpl'a (info. od miestneho obyvateľa)

12.10.2014 Volkovce - Úplne vyschnutý tok zahádzaný odpadkami. Nezistili sme výskyt rakov ani počas minuloročného monitoringu (nižšie tok prechádza do zarasteneho kanálu).

Príklady z praxe

Ruská
Volová –
22.8.2015

Príklady z praxe

Kazimírsky
potok –
23.8.2015

Príklady z praxe

Bačkovská
dolina –
rok 2017

Sielnický
potok –
rok 2021

Zaznamenané prebiehajúce ohrozenia ľudskou činnosťou, ktoré ďalej zhoršujú efekt klimatickej zmeny

Carabus variolosus – 120 záznamov (100 %)

Astacus astacus – 135 záznamov (96 %)

Unio crassus – 253 záznamov (99 %)

Negatívne ľudské aktivity, ktoré zhoršujú efekt klimatickej zmeny naďalej prebiehajú alebo ich efekt trvá prakticky na všetkých monitorovaných lokalitách!

Pozitívne ľudské aktivity, ktoré zmierňujú dopad klimatickej zmeny sú zaznamenané len v 5 prípadoch (1 %)! (napr. Lukavický potok, odstránenie 4 menších bariér a zachovanie brehových porastov pod obcou V. Lúka, jemnejšia forma bagrovania)

Počet zaznamenaných komplexných revitalizácií vodných tokov na monitorovacích lokalitách (spolu 135 lokalít):

0

Lukavický potok

Najčastejšie zaznamenané ohrozenia, ktoré zhoršujú efekt klimateckej zmeny

Názov aktivity	Počet záznamov	%
rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené poľnohospodárstvom a lesníckymi aktivitami	84	16
holorub	58	11
modifikácie v štruktúre vodných tokov	55	11
druhovú inváziu	53	10
pestovanie	47	9
rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené komunálnym odpadom a odpadovými vodami	43	8
suchá a nedostatok zrážok	39	8
odstránenie scuhárov a ležaniny	37	7
zmeny vo vodných tokoch, všeobecne	35	7
Iné lesnícke aktivity nešpecifikované vyššie	34	7
nesúvislá urbanizácia	31	6
Výsadba na nelesnej ploche - nepôvodné druhy	30	6
odstránenie podrastu	29	6
bagrovanie / odstránenie riečnych sedimentov	25	5
cesty, rýchlostné komunikácie	24	5
vypúšťanie znečisťujúcich látok	21	4
umelá obnova lesa - nepôvodné druhy	20	4
znečistenie povrchových vôd	20	4
intenzívne pasenie - hovädzí dobytok	19	4
iné bodové znečistenie povrchových vôd	18	3
rozptýlené osídlenie	18	3
rozptýlené znečistenie povrchových vôd spôsobené urbanizáciou	17	3
zazemňovanie, rekultivácie a vysušovanie, všeobecne	17	3
nevhodná obnova lesa a manažment	14	3
hrádze, upravené brehy všeobecne	14	3
lyžiarske stredisko	11	2
nakladanie s komunálnym odpadom	11	2
iné človekom vyvolané zmeny v hydrologických podmienkach	11	2
vysušovanie	10	2

Ukážky fotografickej dokumentácie z monitoringu týkajúcich sa ohrození, ktoré zhoršujú efekt klimatickej zmeny

Ukážky fotografickej dokumentácie z monitoringu týkajúcich sa ohrození, ktoré zhoršujú efekt klimateckej zmeny

Ukážky fotografickej dokumentácie z monitoringu týkajúcich sa ohrození, ktoré zhoršujú efekt klimatickej zmeny

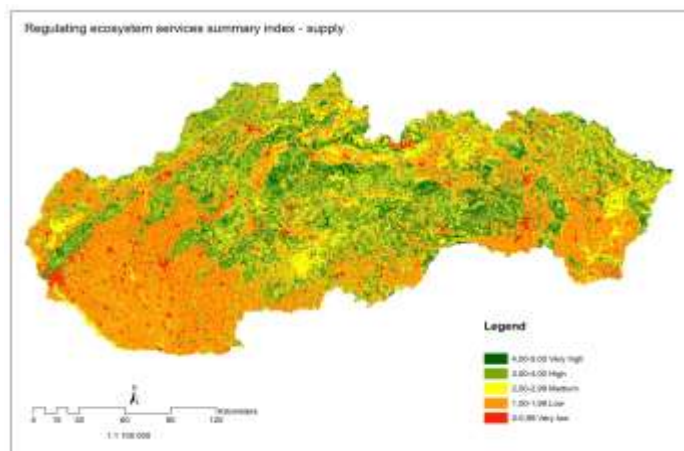
Priority pre zlepšenie situácie vo vzťahu ku klimate a klimatickej zmene vyplývajúce z údajov monitoringu

Priorita č. 1: Redukovať kvantitu a intenzitu negatívnych vplyvov človeka na vodné toky (pretrvávajúce z minulosti a aj súčasné) a tým zabezpečiť lepšie zadržiavanie vody v ekosystémoch

Priorita č. 2: Zaviesť systém revitalizácie vodných tokov ako bežnú prax s finančnou podporou s celoplošným národným dopadom vo veľkej mierke

Priorita č. 3: Posilniť koncept komplexného ekosystémového prístupu založeného nielen na ochrane biodiverzity, ale aj vo vzťahu ku človeku a poskytovaní ekosystémových služieb, ktoré potrebuje pre prežitie a udržanie kvality života

Ako to realizovať?

1. Posilniť ultimátnu spoluprácu SVP, ŠOP SR, SRZ, mimovládnych organizácií (prípadne ďalších relevantných účastníkov) pri príprave a realizácii projektov revitalizácií (vrátane nutných organizačných zmien a posilnení odbornej a výkonnej kapacity)
2. Financovanie postaviť na finančných zdrojoch programov Operačný program Slovensko, plán obnovy a programu LIFE
3. Vychádzať z už stanovených priorít a pripravovať dodatočnú prioritizáciu na základe údajov z terénnych prieskumov a koncepčných analýz postavených na robustných údajových bázach
4. Zavádzať nové legislatívne nástroje pre lepšie zabezpečenie ochrany vodných tokov (napr. bezzásahové zóny do určitej vzdialenosti od vodného toku okrem revitalizačných aktivít, konektivita v podobe „stepping stones“...)
5. Vytvoriť priame fungujúce prepojenie MONITORING → AKCIA

Verejná časť (web portál)

Hlavná stránka – www.biomonitoring.sk

> ENGLISH > SLOVENSKÝ > TEXTOVÁ VERZIA HLADAŤ

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky
KOMPLEXNÝ INFORMAČNÝ A MONITOROVACÍ SYSTÉM > Prihlásenie > Registrácia

Na stiahnutie Multimédiá Slovník Publikácie Metodiky Kontakt

Výsledky monitoringu Pozorovania a výskytové dáta Atlas Chránené územia Mapové nástroje Žiadosti a výnimky

ŠTATISTIKY
NAJ ZA POSLEDNÝCH 7 DNÍ

NAJAKTÍVNEJŠÍ AUTOR
Dušan Farbiak

NAJZAPISOVANEJŠÍ DRUH
Rana temporaria Linnaeus, 1...

SPOLU

18 156 POZOROVANÝCH DRUHOV

771928 ZÁZNAMOV VÝSKYTŮ A MONITORINGU

[+ Pridaj nové pozorovanie](#)

Posledné výsledky monitoringu a pozorovaní

RASTLINY

Včelník rakúsky

Dracocephalum austriacum

5.6.2014 - Háč, Pri stacio...

Róbert Šuvada

ŽIVOČICHY

Mlok karpatský

Triturus montandoni
(BOULENG...)

18.5.2013 - Hodoň_2

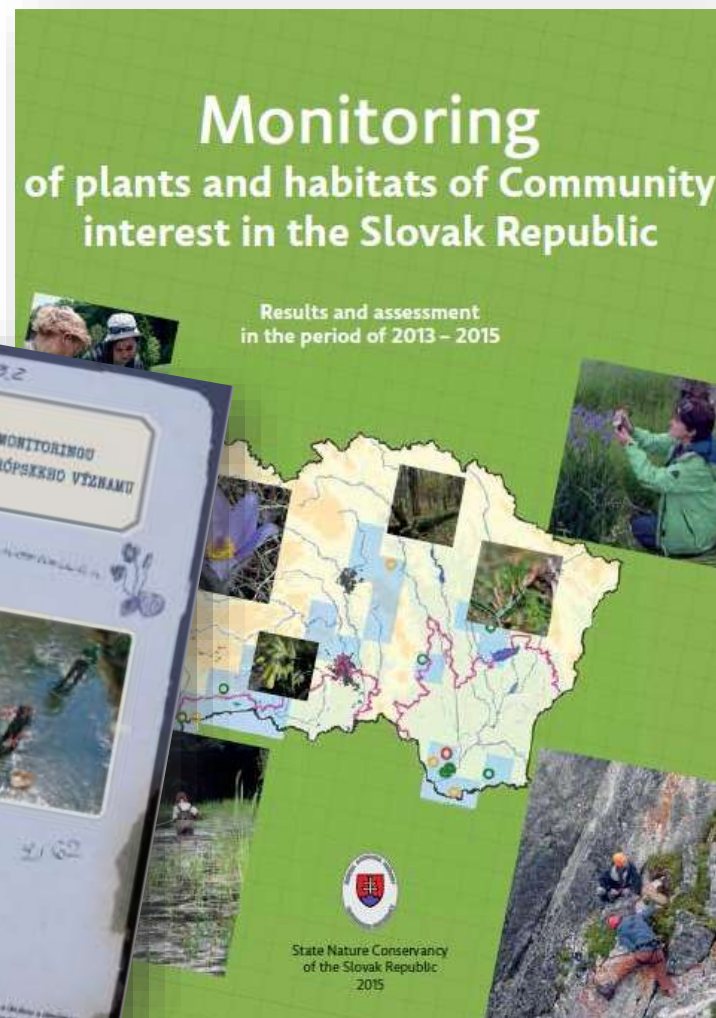
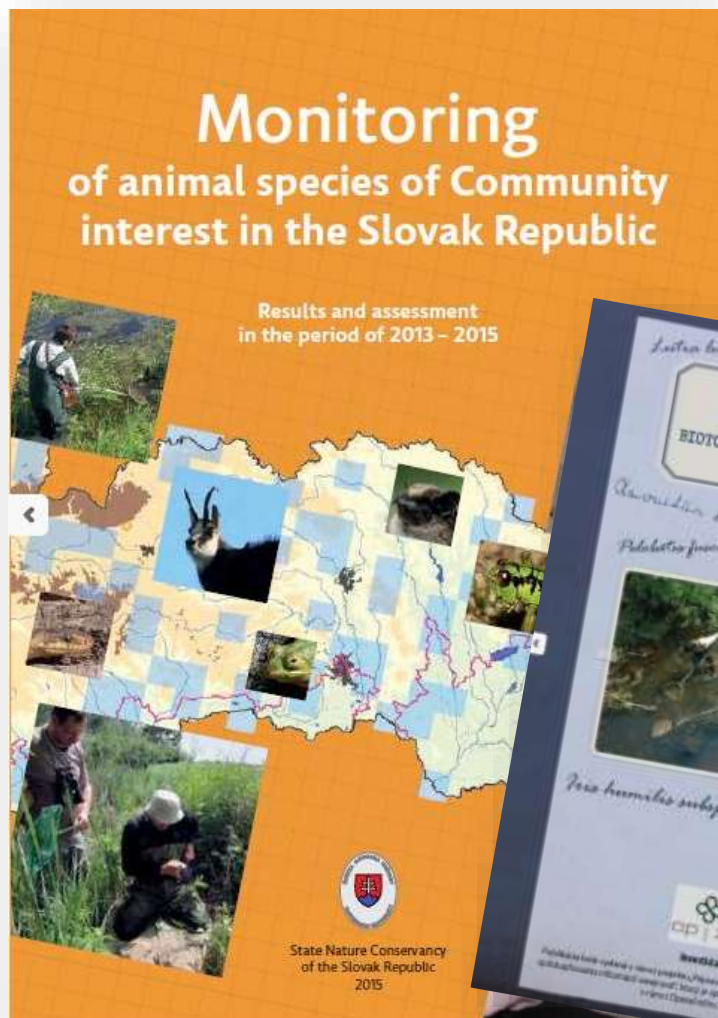
Ivana Kalafusová

Galéria

> GALÉRIA DRUHU

Prehľad o výsledkoch monitoringu

Výsledky správy podľa čl. 17 smernice o biotopoch a čl. 12 smernice o ochrane voľne žijúceho vtáctva

Mobilná aplikácia

22° 88% 12:17

Nový nález

DETAILY PRÍLOHY

Vyberte položku zo zoznamu

Početnosť

Vyberte charakteristiku

16.06.2015

12:16

Zem. šírka

Zem. dĺžka

martin.hrusecky

Poznámka

22° 87% 12:18

Nový nález

Vyhľadať položku

rys o

Rys ostrovid (Lynx lynx (Linnaeus, 1758))

Euophrys obsoleta (Simon, 1868)

od o online

q w e r t y u i o p

a s d f g h j k l

z x c v b n m

12! ? , _ . ?!

Odoslať